

tobb etü
SPM

Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi
Center for Social Policy Research

12/01/2017

SANAYİDE GELİŞMELER VE İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Pınar KAYNAK, Araştırmacı

Yönetici Özeti

TÜİK, Eylül 2016 işsizlik oranını %11,3 olarak açıklamıştır. İşsiz sayısı Ağustos 2016 dönemine göre %0,9 oranında artarak 3 milyon 523 bin kişi seviyesine çıkarken, işgücü %0,4 oranında artarak 31 milyon 87 bin kişi olmuştur. İşgücüne katılım oranı (İKO) ise %52,8 olarak açıklanmıştır. Bu oran Ağustos dönemine göre 0,2 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 0,7 puanlık bir artış göstermektedir. Sanayi istihdamında Ağustos dönemine göre 36 bin kişilik bir artış, bir önceki yıla kıyasla ise toplam 67 bin kişilik bir azalma görülmektedir.

SPM, önümüzdeki hafta açıklanacak Ekim dönemi işsizlik ve tarım dışı işsizlik oranlarının 0,2 puan artarak sırasıyla %11,5 ve %13,9 seviyelerinde gerçekleşmesini beklemektedir. Mevsimsellikten arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının ise 0,4 puan artarak %13,9 seviyesine çıkmasını tahmin etmektedir. İstihdam oranının 0,4 puan azalarak %46,4 düzeyinde gerçekleşmesini, sanayi istihdamının ise ufak bir artışla artarak 5 milyon 269 bin kişi seviyesinde seyretmesini tahmin etmektedir.

TÜİK Verilerinin Seyri(Gerçekleşme)

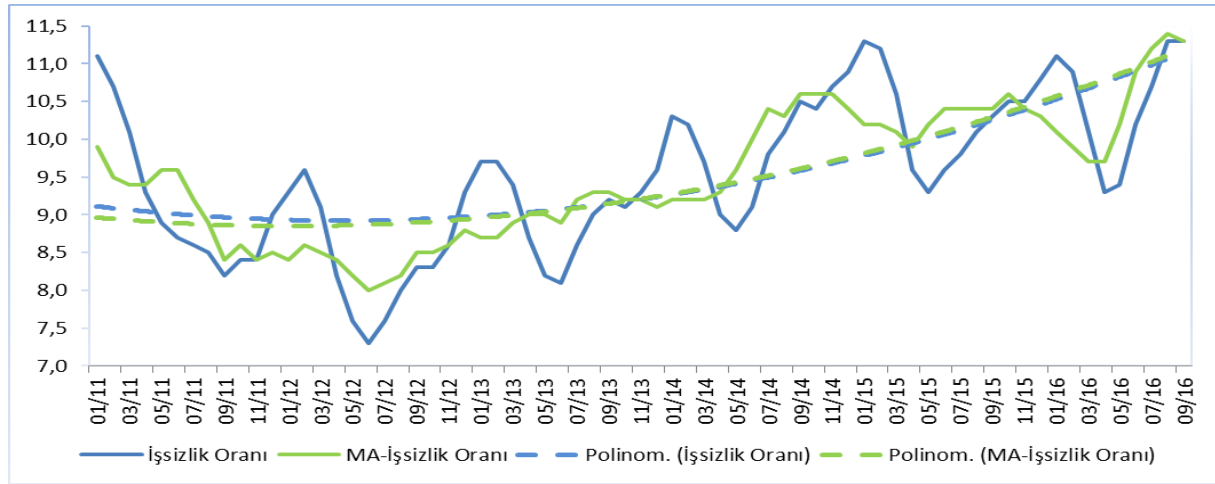
	Eylül 2015 (1)	Ağustos 2016 (2)	Eylül 2016 (3)	Değişim Aylık (3-2)	Değişim Yıllık (3-1)
GÖSTERGE					
İşsizlik oranı (%)	10,3	11,3	11,3	0,0 ↔	1,0 ↑
MA-İşsizlik oranı (%)	10,2	11,4	11,3	0,1 ↓	1,1 ↑
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,4	13,7	13,7	0,0 ↔	1,3 ↑
MA-Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,2	13,5	13,5	0,0 ↔	1,3 ↑
İşgücü	30 259	30 967	31 087	%0,4 ↑	%2,7 ↑
MA-İşgücü	29 974	30 542	30 812	%0,9 ↑	%2,8 ↑
İşsiz	3 103	3 493	3 523	%0,9 ↑	%13,5 ↑
MA-İşsiz	3 068	3 469	3 474	%0,1 ↑	%13,2 ↑
İşgücüne katılım oranı (%)	52,1	52,6	52,8	0,2 ↑	0,7 ↑
MA-İşgücüne katılım oranı (%)	51,6	51,9	52,3	0,4 ↑	0,7 ↑
İstihdam	27 156	27 473	27 564	%0,3 ↑	%1,5 ↑
MA-İstihdam	26 905	27 073	27 338	%1,0 ↑	%1,6 ↑
Tarım	5 825	5 760	5 657	%1,8 ↓	%2,9 ↓
Sanayi	5 327	5 224	5 260	%0,7 ↑	%1,3 ↓
İnşaat	2 040	2 036	2 131	%4,7 ↑	%4,5 ↑
Hizmet	13 964	14 453	14 516	%0,4 ↑	%4,0 ↑

İşsizlik

Mayıs dönemi itibariyle kendini gösteren yükseliş eğiliminin Eylül döneminde frenlediği görülmektedir. Gerek işsizlik, tarım dışı işsizlik oranı bir önceki döneme göre sabit kalmış ve sırasıyla %11,3 ve %13,7 seviyelerinde seyretmiştir.

TÜİK, Eylül 2016 genel işsizlik oranını %11,3 olarak açıklamıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 puan artış gösterirken, Ağustos dönemi işsizlik oranına göre yatay seyretmiştir. İşsiz sayısında ise geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %13,5 oranında bir artış meydana gelmiştir. Diğer yandan, tarım dışı işsizlik oranı Ağustos 2016'ya göre sabit kalırken, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 1,3 puan artmış ve %13,7 oranına çıkmıştır. Dolayısıyla, hem işsizlik hem de tarım dışı işsizlik oranlarında Mayıs dönemi itibariyle kendini gösteren yükseliş eğiliminin Eylül döneminde frenlediği görülmektedir. Genel işsizlik oranı, tarım dışı işsizlik oranı ve eğilimler Şekil 1'de gösterilmiştir. Her iki işsizlik oranında da Kasım 2012'den bu yana süregelen artış eğilimi devam etmektedir.

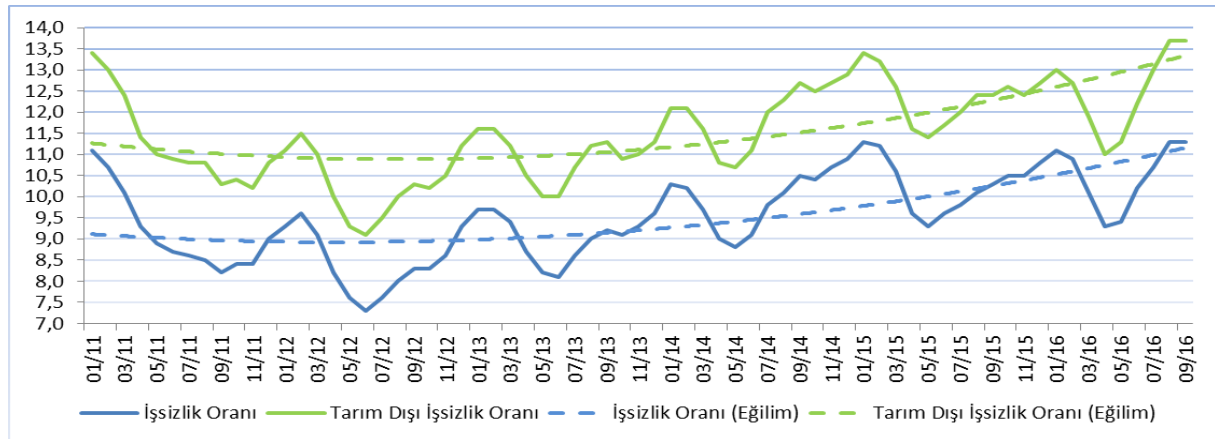
Şekil 1: Genel ve Tarım Dışı İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı bir önceki döneme göre 0,1 puan azalırken, geçen yılın aynı dönemine göre 1,1 puan artmış ve %11,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ise geçtiğimiz döneme kıyasla sabit kalmış ve %13,5 olarak açıklanmıştır. Bu rakam bir önceki yılın aynı döneminden ise 1,3 puan yüksektir.

Şekil 2: Genel İşsizlik ve Mevsimsellikten Arındırılmış İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

İşgücü

Eylül döneminde işgücü, Ağustos dönemine göre %0,4 oranında artmış ve 31 milyon 87 bin kişi olarak açıklanmıştır. Geçen yılın aynı dönemine göre ise %2,7 oranında bir artış görülmektedir. Bu da 828 bin kişinin daha işgücüne katıldığı anlamına gelmektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü bir önceki döneme göre 270 bin kişi artarak 30 milyon 812 bin kişi seviyesine çıkmıştır. Bu da bir önceki döneme göre %0,9 oranında, geçen yılın aynı dönemine göre ise %2,8 oranında bir genişleme olduğuna işaret etmektedir.

İşgücüne Katılım Oranı

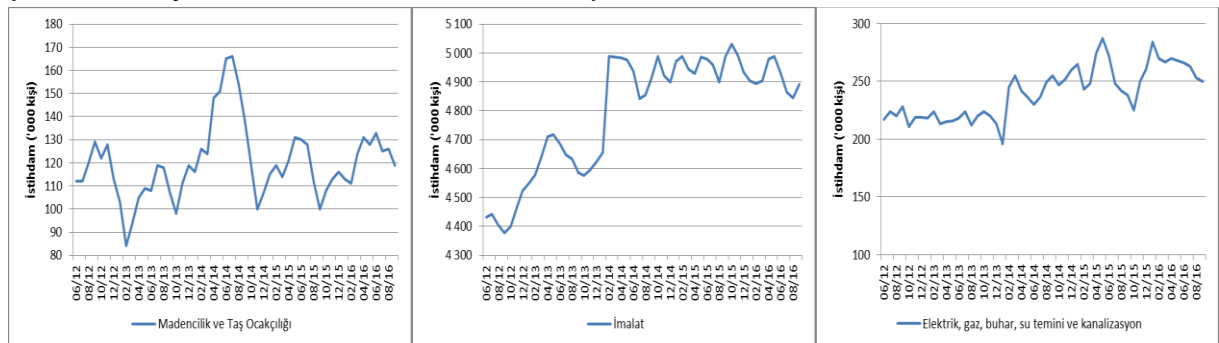
Eylül 2016 toplam işgücüne katılım oranı (İKO) %52,8 olarak açıklanmıştır. Bu oran Ağustos dönemine göre 0,2 puanlık, geçen yılın aynı dönemine göre ise 0,7 puanlık bir artış olduğunu göstermektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış genel işgücüne katılım oranı, Ağustos dönemine göre 0,4 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 0,7 puan yükselerek %52,3 seviyesinde seyretmiştir.

İstihdam

Eylül 2016'da imalat sektöründe istihdam bir önceki döneme göre 46 bin kişi artarak 4 milyon 891 bin seviyesine çıkarken, madencilik ve taş ocakçılığı ile altyapı hizmetleri sektörlerinde toplam istihdam 10 bin kişi azalmıştır. Bu artışlara binaen sanayi sektörü istihdamında Ağustos dönemine göre 36 bin kişilik bir artış meydana gelmiştir. Yıllık bazda imalat sektöründe 98 bin kişilik düşüş ve madencilik ve taş ocakçılığı ile altyapı hizmetleri sektöründeki 31 bin kişilik artışa mukabil, sanayi istihdamı yıllık olarak toplam 67 bin kişi azalmıştır. Şekil 3'te Haziran 2012'den itibaren sanayi alt sektörlerinde yaratılan istihdam gösterilmektedir.

Sanayi istihdamı aylık olarak 36 bin kişi artarken, yıllık olarak 67 bin kişi azalmıştır.

Şekil 3: Sanayi Alt Sektörlerinde İstihdam Artışı

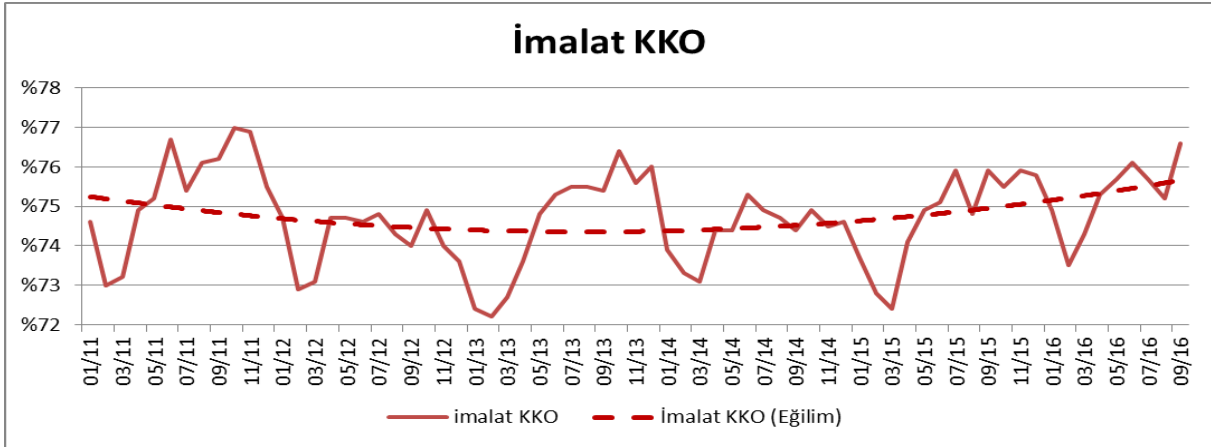

Kaynak: TÜİK

İmalat Sanayi

İmalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yöneticilerinin TCMB İktisadi Yönelim Anketi'ne verdikleri yanıtlara göre hesaplanan "İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı" (KKO), Eylül döneminde geçen yılın aynı ayına göre 0,7 puan artarak %76,6 seviyesine çıkmıştır. Bu rakam Ağustos 2016 imalat sanayi KKO'dan 1,4 puan daha yüksektir.

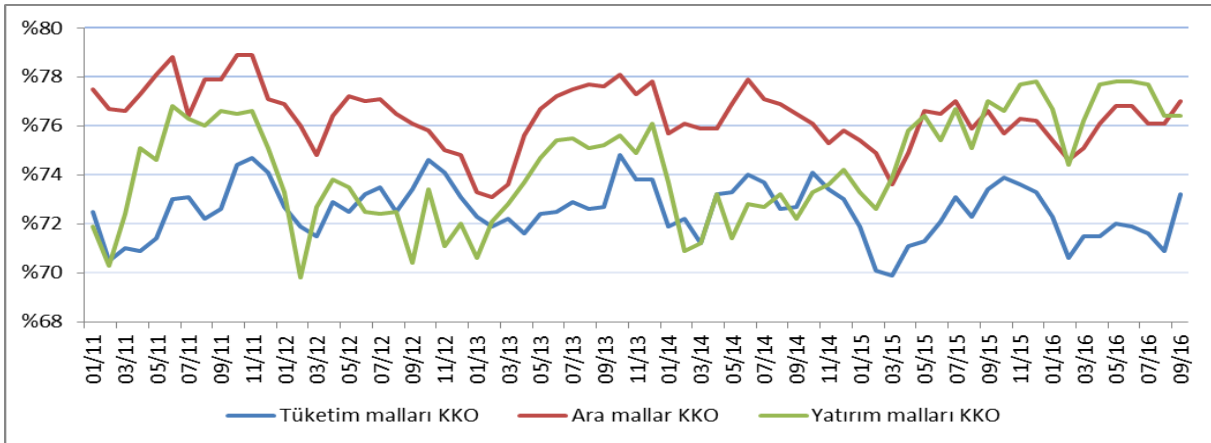
Şekil 4: İmalat Sanayinde Kapasite Kullanım Oranları ve Eğilim

Kaynak: TCMB

İmalat sanayinin üç alt ana dalı olan tüketim malları, ara mallar ve yatırım malları imalatları için kapasite kullanım oranları, Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5: İmalat Sanayi Alt Sektörlerinde Kapasite Kullanım Oranı

Kaynak: TCMB

Eylül 2016'da yatırım malları imalatı alt sektöründeki kapasite kullanım oranı bir önceki aya göre sabit kalarak %76,4 düzeyinde seyretmiştir. Yine aynı dönemde tüketim malları imalatındaki KKO %70,9'dan %73,2'ye; ara malları imalatındaki KKO ise %76,1'den %77 seviyesine çıkmıştır. Dolayısıyla, yatırım malları KKO'sundaki azalma eğiliminin durulduğu görülmektedir, ara malları ve tüketim malları imalatı KKO'larında ise artış eğilimi olduğu görülmektedir.

Tahminler¹

Geçtiğimiz ay yayınlanan bültenimizde, Eylül dönemi işsizlik verilerindeki artışın yavaşlamasını beklediğimizi ve tarım dışı işsizlik oranının yatay seyretmesini beklediğimizi belirtmiştik. 15 Aralık tarihinde açıklanan Eylül dönemi tarım dışı işsizlik oranı beklediğimiz üzere yatay seyretmiş ve %13,7 oranında kalmıştır. Buna paralel olarak, genel işsizlik oranı da sabit kalarak %11,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer yandan istihdam oranı artmış ve %46,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsellikten arındırılmış (MEA) işsizlik verilerine baktığımızda ise MEA

¹ Gelecek aya ilişkin genel ve tarım dışı işsizlik oranları ile istihdam oranı ve sanayi istihdamı tahminleri ilgili değişkenin kendi geçmiş değerleri ile GYSH ve Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)'nin geçmiş değerleri kullanılarak yapılmaktadır.

işsizlik oranı 0,1 puan azalarak %11,3 ve MEA tarım dışı işsizlik oranı sabit kalarak %13,5 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Ekim dönemine ilişkin tahminlerimiz Eylül döneminde frenleyen artış eğiliminin yeniden canlanacağına işaret ediyor. 16 Ocak tarihinde açıklanacak Ekim dönemi verilerinde hem genel işsizlik oranının, hem de tarım dışı işsizlik oranının 0,2 puan artarak sırasıyla %11,5, %13,9 seviyelerine çıkacağını öngörüyoruz. Mevsimsellikten arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının ise 0,4 puan artarak %13,9 düzeyinde seyretmesini tahmin ediyoruz. İstihdam oranındaki artış eğiliminin ise yerini azalma eğilimine bırakmasını ve Eylül dönemine göre 0,4 azalarak %46,4 seviyesinde gerçekleşmesini bekliyoruz.

Sanayi istihdamının Eylül dönemi değerine ilişkin tahmin ettiğimiz rakam 4 milyon 888 bin kişi olurken, gerçekleşme 5 milyon 260 bin kişi olmuştur. Tahminlerimize göre Ekim döneminde bu sayının 5 milyon 269 bin seviyesinde gerçekleşmesi beklenmelidir. Aşağıdaki tabloda Ekim dönemine ilişkin tahminlerimiz ve önceki tahminlerimizle gerçekleştirmeleri yer almaktadır.

Gösterge	Ekim 2016	Hatırlatma			
		Eylül 2016		Ağustos 2016	
	SPM Tahmin	SPM Tahmin	Gerçekleşen	SPM Tahmin	Gerçekleşen
İşsizlik Oranı (%)	11,5	11,4	11,3	10,8	11,3
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	13,9	13,7	13,7	13,2	13,7
MEA Tarım Dışı İşsizlik (%)	13,9	13,3	13,5	13,6	13,5
İstihdam Oranı (%)	46,4	46,6	46,8	47,0	46,7
Sanayi İstihdamı (Bin Kişi)	5269	4888	5260	5241	5224

Kaynak: TÜİK, SPM tahminleri

Sonuç

Geçtiğimiz ay yayınlanan notumuzda işsizlik verilerindeki artışın durağanlaşacağını tahmin ettiğimizi belirtmiştik. Aralık ayında açıklanan Eylül dönemi işsizlik oranları son 1,5 yılın en yüksek seviyesini korumakla birlikte Ağustos döneminde bu yana artış göstermemiştir. İşsiz sayısı ise 30 bin kişi artarak 3 milyon 523 bin seviyesine çıkmıştır. İstihdam oranı ivmesi yavaşlamakla birlikte artmaya devam etmiş ve %46,8 seviyesine ulaşmıştır. Sanayi istihdamı ise Ağustos dönemine göre 36 bin kişi artarak 5 milyon 260 bin kişi olarak gerçekleşmiştir.

Bu gelişmelere paralel olarak hem MEA işsizlik oranı bir önceki döneme kıyasla 0,1 puan azalırken, MEA tarım dışı işsizlik oranı bir önceki döneme göre sabit kalmıştır. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsiz sayısı 5 bin kişi artmıştır. Mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam oranı ise 0,4 puan artmıştır.

Eylül döneminde frenleyen artış eğiliminin Ekim döneminde yeniden hareketlenmesi beklenmektedir. Eylül döneminde ihracatın %8 oranında düştüğü görülmektedir. Diğer yandan yatırım malları ithalatı ise %8, hammadde ithalatı ise %9 oranında azalmıştır. Yine aynı dönemde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksi ise bir önceki döneme nazaran 4,7 puan azalmıştır. Tüm bu veriler ekonomide bir yavaşlama olduğuna işaret etmektedir. Nitekim, yaptığımız sayısal tahminler de bu beklentimizi destekler niteliktedir.